



پوهنتون کاردان  
KARDAN UNIVERSITY

# نظام عبادتي اسلام

سمستر: دوم

درس: هفتم

استاذ: اصحاب الدين حلیمی

# فهرست

- نتایج متوقع از درس
- تعریف زکات
- فضیلت، مرتبه و نقش زکات در جامعه انسانی
- نقش زکات در ساختار فرد
- نقش زکات در ساختار جامعه انسانی
- در بخش اجتماعی
- در بخش سیاسی
- در بخش اقتصادی
- حکم زکات
- شرایط زکات
- نصاب زکات
- اقسام زکات
- مراجع مضمون



# مرور مختصر به درس گذشته

- حکمت تکرار نماز
- نماز جمعة المبارک
- نماز عیدین
- مسائل متفرقه نماز عید
- نماز کسوف و خسوف
- نماز استسقاء
- نماز های نوافل



# نتایج متوقع از درس

معرفی شدن با رکن دوم اسلام (زکات، معنی، نصاب، مستحقین زکات،  
اقسام زکات) و دانستن حکمتهای آن.





# تعریف زکات

## • تعریف لغوی:

زکات در لغت به معنای نشو و نما و پاکیزه کردن است، و به وسیله آن به گونه ای مال افزایش می یابد که مشهود نیست. همچنین زکات وسیله پاک گرداندن انسان از گناهان است.

## • تعریف اصطلاحی:

ادای حقی است که در اموال مخصوص، به شکل مخصوص، بعد از سپری شدن سال و پوره بودن نصاب شرعی واجب شده.

زکات در اصطلاح شرع به این سبب زکات نامیده می شود که ضمن معنای لغوی آن وسیله تزکیه صاحب آن و نشانه صحت ایمان وی بوده و عبارت از بخشیدن بخشی از مال به مستحقین آن غیر از هاشمی و مطلبی باشد.





# فضیلت، مرتبه و نقش زکات در جامعه انسانی

زکات یکی از ارکان مهم دین مقدس اسلام است که در بخش مالی و اقتصادی قابل تطبیق بوده و آثاری در ساختار فرد و جامعه اسلامی دارد که میتوان آنرا در نقاط ذیل مورد مطالعه قرار داد:

## ۱- نقش زکات در ساختار فرد:

هرگاه به آیات قرآنی که مسلمانان را به زکات امر میکند توجه و دقت نماییم در پهلوی هر آیت قرآنی حکمی در مورد زکات نیز موجود است، نماز که از دیدگاه معنویت ارتباط انسان را با الله (جل جلاله) مستحکم میسازد، زکات این رابطه را در بخش مادی و مالی آن مستحکم میسازد، زیرا بسیاری از عیوبی است که سبب فاصله میان بنده و الله (جل جلاله) میگردد، به گونه‌ای مثال محبت مال، بخل، دزدی، قطاع الطریق، اختلاس، رشوت و سایر عیوب خطرناک از همین نقطه‌ء مالی داخل وجود انسان میگردد.



یوهنډون کارډان  
KARDAN UNIVERSITY

# ادامه... نقش زکات در جامعه انسانی

## ۲- نقش زکات در ساختار جامعه انسانی:

فرق میان جامعه انسانی و سرزمین حیوانات (جنگل) در یک نقطهء اساسی نهفته است، که انسان برای دیگران و حیوان برای خود زنده گی میکند. هرگاه در جامعه انسانی هر کسی بخاطر منفعت شخصی خود سعی و تلاش ورزیده و به بربادی دیگران و یا حد اقل بی توجهی به دیگران مشغول گردد، شخصیت انسانی خویش را از دست میدهد، دین مقدس اسلام برای ساختار جامعه، اسلامی زکات را فرض نموده است، تا انسان برای خیر اندیشی دیگران از اموال حلال و پاک خویش مصرف نماید، و مقداری از پول خود را برای سایر کسانی که از نعمت مال محروم اند مصرف نماید.





یوهنډون کارډان  
KARDAN UNIVERSITY

# ادامه... نقش زکات در جامعه انسانی

## ۳- در بخش اجتماعی:

هر گاه در یک جامعه احساس همکاری و عاطفه بین مردم موجود باشد، اغنیاء مشکلات فقراء را در نظر داشته، برای حل مشکلات شان راهی را سراغ نمایند، و برای از بین بردن فقر و آثار فقر سعی و تلاش ورزند، بدون شک درین جامعه آثار و اسباب جرم و گناه تا آخرین حد آن ضعیف میگردد، زیرا در بسیاری از جوامع علت اساسی بسیاری از جنایت ها و جرائم، بیکاری و فقر میباشد. زکات یکی از وسایل بسیار مهم برای از بین بردن فقر و رهیابی برای حل مشکلات فقیران و مستمندان میباشد. وقتی اغنیاء زکات اموال خویش را به شکل درست و حقیقی آن مطابق احکام الهی به حکومت اسلامی تقدیم نمایند و حکومت ازین اموال برای مبارزه با فقر و بیکاری

استفاده نماید.





یوهنډون کارډان  
KARDAN UNIVERSITY

# ادامه... نقش زکات در جامعه انسانی

## ۴- در بخش سیاسی:

یکی از مشکلات مهم حکومت‌ها مبارزه با فقر، بیگاری، بیسواد وادی و بیچاره‌گی می‌باشد، این حکومت‌ها نمیتوانند احتیاجات مردم را بصورت کامل مرفوع سازند، وبه این شکل احياناً مجبور میشوند تا از دیگران کمک گیرند که این کمک‌های خارجی در بسا حالات سبب استعمار آن کشور شده، به عوض اینکه برای آنان نفع بیاورد سیادت سیاسی آنها را از بین میبرد زکات بهترین وسیله اقتصادی برای حکومت اسلامی می‌باشد حکومت‌های اسلامی میتوانند با استفاده از قانون الهی، زکات اموال اغنیاء را جمع‌آوری نموده و مبارزه خویش را علیه فقر، بیکاری، بیسوادی یتیمان، بی‌سرپرستی بیوه‌گان، رفع مشکلات

وارثین شهداء و معلولین عملاً آغاز نماید.



یوهنډون کارډان  
KARDAN UNIVERSITY

# ادامه... نقش زکات در جامعه انسانی

## ه- در بخش اقتصادی:

مشکل اقتصادی تمامی کشور های جهان را عایدات و مصارف آن تشکیل میدهد، اقتصاد دانان جهان در پی این دو امر افتاده اند که نخست عایدات کشور خویش را چگونه بالا برند، و همچنان در مصرف آن چگونه سعی و تلاش ورزند تا مصارف بیجا اقتصاد آنها را ضربه نزنند. هرگاه کشورهای اسلامی قوانین زکات را برای تقویت بنیه اقتصادی دولت ها عملاً تطبیق نمایند، بزرگترین پشتوانه اقتصادی برای آنان میباشد، و هرگاه مصارف اموال را مطابق احکام اسلامی داخل چوکات اسلامی تثبیت نمایند و مانع مصارف بیجا گردند، اینکار نیز از رفتن ملیون ها ملیون دارایی کشور در امور مبتذل و فم ها و سریال های بیجا مصرف نخواهد شد.



# حكم زكّات

زكّات به اساس دلايل قرآن، سنت واجماع امت اسلامي فرض مي باشد.

الف - قرآن كريم: (خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا) (وأقيموا الصلاة وآتوا الزكاة)

ب - سنت نبوي: (بني الإسلام على خمس: شهادة أن لا إله إلا الله، وأن محمداً رسول الله، وإقام

الصلاة، وإيتاء الزكاة، وحج البيت، وصوم رمضان)



# شرایط زکات

- ۱- مسلمان بودن.
- ۲- آزاد بودن.
- ۳- به حد نصاب رسیدن اموال.
- ۴- مالکیت کامل زکات دهنده یعنی (خود وی صاحب باشد).
- ۵- یکسال تمام از مالکیت آن مال گذشته باشد.



# نصاب زکات

## مقدار زکات:

- مقدار زکات، برای طلا از هر بیست مثقال طلا "نیم مثقال طلا" (اندازه یک مثقال: 4.25 گرام)
- مقدار زکات، برای نقره از هر دو صد درهم نقره "پنج درهم نقره" می باشد.
- زمینهای کشاورزی که با آب باران، آب داده می شود" یک دهم (1/10) آن" به عنوان زکات و اگر با چاه عمیق و قنات که آبیاری آن هزینه دربرمیدارد "یک بیستم (1/20) محصول" به عنوان زکات پرداخت می شود.
- کالاهای تجاری که هنگام تمام شدن سال حساب کنند اگر قیمت برحسب بازار به یک حد نصاب برسد زکات آن را بپردازد. یک چهارم به عنوان زکات پرداخت می شود.

# نصاب زکات ادامه...

• پول: اگر پول به اندازه "دو صد درهم نقره" برسد "یک چهل (1/40) پول" به عنوان زکات داده می شود.

پس شما قیمت به روز یک درهم نقره را در بیاورید در عدد دویست ضرب کنید اگر پول شما به این عدد بدست آمده برسد زکات را باید بدهید.

اگر دادن زکات و از کسی طلب داشته یا پول یا مالی که قرار است به دست بیاید، هنوز بدست نیامده. آن قسمت به عنوان زکات حساب نمی گردد (طبق موجودی که در دستتان هست باید حساب گردد).





یوهندان یون کاردان  
KARDAN UNIVERSITY

# اقسام زکات

## زکاة المال:

(مالهایی که زکاتشان واجب است):

- 1 - انعام ثلاثه (شتر - گاو - گوسفند)؛
- 2 - طلا و نقره؛
- 3 - مال التجارة؛
- 4 - معادن و رکان؛
- 5 - محصولات زراعی و میوه ها.



# ادامه... اقسام زکات

## زکاة الفطر:

- زکات فطر بر هر مسلمانی که قدرت تأدیه آن را دارد، واجب است. قادر کسی است که یک نصاب زکات را مالک باشد و قیمت آن زیادتر از حاجت او باشد.
- بر مکلف واجب است زکات فطر خود و فرزند صغیر و خدمتکار و فرزند کبیری که دیوانه است را بدهد و اگر عاقل شد بر پدر او واجب نیست. همچنین بر شوهر واجب نیست زکات فطر زنش را بدهد.
- مقدار آن یک صاع از قوت غالب است که به نصف صاع گندم اکتفا کرده میشود. و وقت وجوب آن از طلوع فجر روز عید تا آخر عمر است. **(یک صاع برابر ۴۶۴،۲۸۳۰ گرام است)**



# مستحقین زکات

## مستحقین زکات:

- 1- فقیر
- 2- مسکین (اصلا چیزی ندارد)
- 3- عاملین (جمع کننده زکات به اندازه کار آن داده می شود)
- 4- مؤلفه القلوب
- 5- برده ها (غلامان)
- 6- مدیونین (غارمین)
- 7- فی سبیل الله (کسانی که در راه خدا جهاد می کنند)
- 8- ابن سبیل (مسافر درمانده که در راه مانده و چیزی ندارد که به مقصد برساند اما در وطن خودش مال و اموال دارد).





يوهناون كاردان  
KARDAN UNIVERSITY



02  
المساكين



04  
المولف قلوبهم



06  
الغارمين



08  
ابن السبيل

إن المصارف الثمانية المذكورة في الآية 60 من سورة التوبة. أنها تتوافر معظمها في أهل فلسطين والقدس علي وجه الخصوص , وأنه يجب البذل والجود بكل الوسائل لأجل نصره ومساعدة المقدسين بالثبات على أرضهم.

**الشيخ علي القره داغي**

الأمين العام للاتحاد العالمي  
لعلماء المسلمين



01  
الفقراء



03  
العاملين عليها



05  
الرقاب



07  
سبيل الله



# مراجع مضمون

1. الاركان الاربعة، ابو الحسن علي الندوي.
2. فقه الميسر، شفيق الرحمن الندوي.
3. حجة الله البالغة، شاه ولي الله الدهلوي.
4. نور الإيضاح، حسن بن عمار بن علي الشرنبلالي الحنف ي.
5. مختصر القدوري، ابو الحسن أحمد بن محمد القدوري.
6. الاختيار لتعليل المختار، عبد الله بن محمود الموصللي.
7. نظام عبادتي اسلام، پوهنمل ذبيح الله زاهد (كتاب درسى)





پوهنتون کاردان  
KARDAN UNIVERSITY

تشکر